

dne 7. srpna 1922 žádal, by žalobkyně prodala rumunské lvy za kursy tam naznačené, poněvadž by vše to ještě nevylučovalo, že žalobkyně přes to již na podzim 1921 realizovala rumunské lvy, dané jí žalovaným pouze do zástavy, ve prospěch svého vlastního účtu za účelem krytí obchodního účtu žalovaného příl. F. Konečně by i okolnost, že rumunské lvy na účtu příl. G formálně dosud pro žalovaného jsou uvedeny, nevylučovala, že skutečně byly již zpeněženy. Pokud žalobkyně vytýká, že se skutkový a důkazní přednes žalovaného, učiněný v té příčině, stal při posledním ústním líčení v první stolici jen ve snaze, směřující k průtahu, nutno připomenouti toto: První soud neodmítl přednes žalovaného proto, že se stal v úmyslu, protáhnouti spor, jak by mu bylo náleželo dle §§ 275 odstavec druhý a 417 odstavec druhý c. ř. s., vyšší soudy z toho důvodu přednes odmítnouti nemohou, a proto jest jej pokládati za přednes, dovolený dle §u 179 c. ř. s., o němž nelze předem beze všeho tvrditi, že bude bezvýsledným. Nižší soudy tedy pochybily, pokud nepřipustily nabízených důkazů — obchodními knihami pražského devisového oddělení žalobkyně a svědectvím jejího ředitele M-a a se spisy se neshoduje předpoklad soudu odvolacího, že v tom směru byli již slyšeni svědkové.

Čís. 4661.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Nároku na zaopatřovací požitky nemá, kdo po započetí působnosti zákona, ač měl již vyslouženo, dále sloužil.

(Rozh. ze dne 10. února 1925, Rv I 1697/24.)

Žalobce, slouživ od roku 1876 naposled jako šafář na dvoře K., patřícím k velkostatku M., domáhal se na žalovaném Karlu Janu Sch-ovi, bývalému majiteli uvedeného velkostatku jako svém zaměstnavateli a na Dru Karlu Š-ovi jako jeho nástupci, na něhož velkostatek přešel koupí ze dne 8. srpna 1917, jednak zaplacení zaopatřovacích požitků podle zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. za uplynulou dobu a mimo to podle §u 236 c. ř. s. zjištění, že mu proti žalovaným vůbec zaopatřovací požitky podle uvedeného zákona dle třetí skupiny přísluší. Rozsudky nižších soudů bylo posléz uvedenému návrhu žalobce, na něž bylo řízení obmezeno, vyhověno.

N e j v y š š í s o u d změnil rozsudky obou nižších soudů v ten rozum, že zjistil, že žalobci proti žalovaným zaopatřovací požitky podle třetí skupiny tabulky připojené k zákonu ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. nepřísluší. Žalobu se žádáním, by byli žalovaní uznáni povinnými, zaplatiti žalobci na zaopatřovacích požitcích za dobu od 1. ledna 1920 do 31. května 1923 8.533 Kč 66 h s příslušnými 5% úroky rukou společnou a nerozdílnou, zamítl.

D ů v o d y:

Prvním předpokladem podle zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n., by mohlo býti uznáno, že žalobci zaopatřovací požitky podle

tohoto zák. přísluší, jest, by se zákon na žalobce vztahoval. Podle §u 1 zákona, jakž také vytčeno jest v jeho nadpisu, pravicím, že zákonem tím upravují se zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém pozemkovém majetku, vztahuje se zákon na bývalé zaměstnance na velkém pozemkovém majetku (§ 2 zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n.), jakož i na pozůstalé po těchto zaměstnancích, jestliže a) buď požívají již zaopatřovacích požitků z důvodu trvalého služebního poměru na velkém pozemkovém majetku, jako pensí, provisi, darů z milosti a pod. (§ 3 zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n.), nebo b) nabyli nároku na vyplácení pense nebo provise dříve, nežli tento zákon počal působiti. Pokud jde o skupinu §u 1 písm. a), nepřichází tato u žalobce, jak jest nesporno, v úvahu, ježto zaopatřovacích požitků v době, kdy zákon byl vydán (nabyl účinnosti), nepožíval. Žalobce tvrdí o sobě, že patří do skupiny písm. b) §u 1. Prý nabyl před působností zákona nároku na pensi tím, že byl trvale, počítajíc od roku 1876, tedy přes 40 let ve službách na dvoře K. (na velko-statku M.). Než tato okolnost k tomu, by žalobce byl zařazen mezi zaměstnance §u 1 písm. b) a by mu přiznány byly zaopatřovací požitky podle zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n., nestačí. Jak z uvedeného nadpisu zákona jakož i doslovu §u 1 vidno, byly zákonem ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. zaopatřovací požitky upraveny toliko bývalým zaměstnancům a ke skupině písm. b) §u 1 patří bývalí zaměstnanci, kteří před působností zákona nabyli nároku na vyplácení pense. Plyne již ze zákona samého, že účastníky úpravy zaopatřovacích požitků jsou toliko ti, kdož v době působnosti zákona, to jest dne 6. května (§ 16 zákona) byli, vystoupivše z ní, již mimo činnou službu. Nároku na zaopatřovací požitky podle zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. nemá, kdo po započetí působnosti zákona, byť i měl již vyslouženo, dále sloužil. Všelike pochybnosti v tomto směru vyvráceny jsou motivy k uvedenému zákonu, totiž důvody vládního návrhu ze dne 17. prosince 1920 (tisk posl. sněm. čís. 1130), zprávou sociálně-politického a zemědělského výboru ze dne 4. února 1921 (tisk posl. sněm. čís. 1471) a zprávou sociálně-politického výboru ze dne 8. března 1921 (tisk senátu čís. 573), z nichž podstatné části uvedeny jsou v odvolání, pokud se týče v dovolání žalovaného Dra Karla Š-a. Uvedené stanovisko potvrzeno jest též prováděcím nařízením ze dne 13. května 1921, čís. 189 sb. z. a n., jak doznati jest, ne zcela přesně. Že zejména se zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. nevztahuje ani na ty, kdo v době započetí působnosti jeho měli již doslouženo a přesluhovali, toho doklad podává vládní návrh shora uvedený tisk čís. 1130 a zpráva sociálně-politického a zemědělského výboru tisk čís. 1471, kdež výslovně se uvádí, že jest mnoho zaměstnanců, kteří již svou dobu přesloužili, ale nemohou pro hrozící jim bídu jíti do výslužby a aby i těm bylo umožněno státi se účastnými dobrodiní zákona, že se počátek působnosti zákona odsunuje 30 dní od jeho vyhlášení. Žalobce, jak nesporno, sloužil již od roku 1876, nabyl případně nároku na pensi, ale zaopatřovací požitky podle zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. mu podle uvedeného přes to nepatří.

protože v čas započetí působnosti zákona byl, jak sám doznává, a to ještě v roku 1922, v činné službě a bývalým zaměstnancem s nárokem na vyplácení pense nebyl. Na tom ničeho nemění okolnost, že podáním ze dne 2. května 1921 zažádal žalobce u správy statků Karla Jana Sch-a za vyměření pense. Tímto podáním nevystupoval žalobce z činné služby, nýbrž v ní nadále setrval, a dožadoval se jen vyměření pense na Karlu Janu Sch-ovi, ač týž již ani majitelem velkostatku ani zaměstnavatelem žalobcovým nebyl, protože mu ji na stáří pokud se týče pro případ neschopnosti slíbil. Žádosti vyhověno nebylo a nenabyl tudíž ani na základě ní žalobce nároku na požitky dle zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. Odvolací soud, jinak na věc hledě a maje za to, že žalobcův nárok jest odůvodněn již tím, že žalobce před působností zákona 40 let dosloužil a že nezáleží na tom, zdali byl při počátku účinnosti zákona ve výslužbě, po stránce právní pochybil (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Žalobci se shora uvedených důvodů zaopatřovací požitky podle zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. nepřísluší, proto bylo dovolání vyhověti a o zjišťovacím návrhu žalobcově uznati, jak se stalo. Za tohoto stavu věci netřeba se ještě zabývatí vývody dovolání, pokud dovozují, že žalobci nárok na zaopatřovací požitky podle uvedeného zákona nepatří vůči žalovaným též proto, že Karel Sch. nebyl žalobcovým zaměstnavatelem, u něhož začala nebo započítí měla [§ 1 písm. b)] výplata požitků (§ 11 zák.) a že Dr. Karel Š. není právním nástupcem k zaopatřovacím požitkům povinného, který by podle §u 12 zák. s ním nerozdílně za závazek ručil, ani s dalšími vývody o předčasnosti žaloby případně o neoprávněnosti nároku co do výše požadovaných zaopatřovacích požitků. Protože podle uvedeného zaopatřovací požitky podle zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. žalobci nepřísluší, padá žalobcův nárok na zaplacení požitků za dobu uplynulou a bylo tedy k návrhu dovolatelů také uznati, že se žaloba s dotýčným jejím žádáním zamítá.

Čís. 4662.

Požadavek dohodnocení (valorisace) pohledávek, znějících na znehodnocenou měnu, nemá v tuzemském právu opory.

Cizího hmotného práva (§ 37 obč. zák.) smí tuzemský soud použítí jen, když o to bylo ve sporu žádáno a byly nabídnuty důkazy o okolnostech, opodstatňujících použitelnost cizího práva a tvrzeny cizozemské právní předpisy, jichž se má použítí. Podrobení se tuzemské soudní pravomoci není na závađu, by na právní poměr nebylo použito hmotného práva cizozemského.

(Rozh. ze dne 10. února 1925, Rv I 1704/24.)

Žalovaná firma Gebrüder R. prodala kupní smlouvou ze dne 30. října 1912 firmě A. mezi jinými také nemovitosti zapsané ve vl. čís. 99 kat. obce G. a čís. 153 kat. obce Sch. a bylo pro ni na tyto nemovitosti vloženo právo zástavní za zbytek kupní ceny 180.000 M, kterážto pohle-